

Beantwoording SO Milieuraad 25 juni 2026

CO2 emissienormen

Vraag 1

De leden van de VVD-fractie lezen dat er nog discussie bestaat over onder meer de definitie van zero-emissievoertuigen en de aanscherping van de 'utility'-factor voor plug-in hybride voertuigen. Tevens constateren deze leden dat Nederland samen met zes andere lidstaten een non-paper heeft ondertekend waarin wordt gepleit voor het behoud van een duidelijke prikkel richting elektrificatie.

Kan de staatssecretaris nader ingaan op het huidige krachtenveld rondom deze discussiepunten? Welke lidstaten zetten in op het verruimen van de definitie van zero-emissievoertuigen en het niet aanscherpen van de 'utility'-factor, en hoe schat de staatssecretaris de kans in dat deze voorstellen uiteindelijk onderdeel worden van de Raadspositie?

Antwoord

Binnen de onderhandelingen over de verschillende onderdelen van het *Automotive Package*, waaronder de CO2-emissienormen, is er telkens sprake van een verdeling in twee groepen: een groep lidstaten die pleit voor behoud van de prikkel tot elektrificatie en een groep lidstaten die pleit voor technologische neutraliteit. Er is zicht op een blokkerende minderheid aan weerszijden.

De groep lidstaten die het behoud van de prikkel tot elektrificatie voor de EU auto-industrie bepleit, benadrukt het belang van het behoud van investeringszekerheid en het niet verder afzwakken van het Commissievoorstel. Deze lidstaten verzetten zich tegen het aanpassen van de definitie van zero-emissievoertuigen en tegen een grotere rol voor biobrandstoffen ten koste van elektrificatie in de nieuwverkoop van voertuigen. Daarnaast onderstrepen zij het belang van een realistische weergave van de praktijkuitstoot en het praktijkverbruik van plug-in hybride elektrische voertuigen (PHEVs). Het door Nederland medeondertekende non-paper is opgesteld door een deel van de lidstaten uit het elektrificatiekamp. De groep lidstaten die pleit voor technologische neutraliteit zetten in op een nog grotere rol voor de verbrandingsmotor ten opzichte van het Commissievoorstel. Zij zetten daarom in op verdere afzwakking van de doelstellingen en op uitbreiding van de flexibiliteit voor voertuigproducenten. Ze pleiten voor onvoorwaardelijke flexibiliteit en een grotere rol voor hernieuwbare brandstoffen (met name biobrandstoffen). Deze groep bepleit zowel de verruiming van de definitie van zero-emissievoertuigen en het bevriezen of afzwakken van de *utility factor*.¹

Het kabinet gaat niet in op de individuele standpunten van lidstaten in de Raad vooruitlopend op de Milieuraad. Voorts is het in deze fase van de onderhandelingen niet in te schatten welke standpunten onderdeel worden van de Raadspositie. Aan weerszijden van de onderhandelingen is er immers sprake van zicht op een blokkerende minderheid. Zoals genoemd in de Geannoteerde Agenda voor de Milieuraad van 25 juni² zijn de belangrijkste uitgangspunten voor het kabinet het behoud van de transitie naar elektrificatie van de EU auto-industrie en het ervoor zorgen dat duurzame mobiliteit betaalbaar en toegankelijk is voor burgers. Het kabinet wil daarom zorgen voor uitvoerbare normen, daadwerkelijke innovatie op het gebied van personen- en bestelauto's en het verder verminderen van afhankelijkheden van Nederland en de EU van fossiele brandstoffen.

Aanpassing van de definitie van zero-emissievoertuigen en afzwakking van de *utility factor* leiden naar verwachting tot administratieve lastenverzwaring, vermindering van investeringszekerheid en meerkosten voor burgers en bedrijven. Het kabinet zet zich er daarom voor in dat de genoemde punten niet overgenomen worden in de Raadspositie. Het verzonden non-paper, dat deze punten ook benoemt, is daarmee voordelig voor de Nederlandse positie in de onderhandelingen en vormt daarom een belangrijk onderdeel van de kabinetsinzet.

¹ De correctiefactor die de bij typegoedkeuring aangenomen uitstoot van plug-in hybride elektrische voertuigen corrigeert op basis van data over het praktijkverbruik van deze voertuigen.

² Kamerstukken II, 2025-2026, 21 501-08, nr. 1033.

Waterweerbaarheidsstrategie

Vraag 2

De leden van de VVD-fractie onderschrijven het belang van een toekomstbestendige Europese aanpak van waterbeschikbaarheid en waterveiligheid. Tegelijkertijd lezen deze leden dat Nederland zich inzet voor een efficiënte uitwerking van de strategie met aandacht voor het beperken van regeldruk. Kan de minister aangeven of binnen de verdere uitwerking van de Europese Waterweerbaarheidsstrategie voorstellen in voorbereiding zijn die kunnen leiden tot aanvullende rapportage-, monitorings- of verantwoordingsverplichtingen voor lidstaten, bedrijven of waterbeheerders? Zo ja, hoe beoordeelt de minister deze voorstellen?

Antwoord

De Europese Waterweerbaarheidsstrategie voorziet in beginsel niet in nieuwe regelgeving. Daarom zijn aanvullende verplichtingen niet snel te verwachten. Wel kondigt de strategie een aantal plannen aan voor de toekomst, die bij verschijnen worden beoordeeld, ook als die extra verplichtingen bevatten. Zo wordt binnen de Europese Waterweerbaarheidsstrategie ook een voorstel gedaan voor een *'EU-wide Action Plan on the digitalisation of the water sector'*. Onderdeel hiervan is het delen van data via nationale data portals. Hoewel de Nederlandse overheid veel data beschikbaar heeft en ontsluit via verschillende kanalen, kan dit plan leiden tot aanvullende rapportage-, monitorings- of verantwoordingsverplichtingen voor lidstaten, bedrijven of waterbeheerders. Het kabinet wil de samenwerking tussen landen versterken en binnen die samenwerking data delen die al beschikbaar zijn. Aanvullende verplichtingen werken drempelverhogend voor lidstaten om mee te gaan in de gewenste samenwerking. Aanvullende verplichtingen verminderen bovendien de flexibiliteit om in te spelen op veranderende data-behoeften. Het kabinet wacht eerst af hoe het actieplan wordt uitgewerkt.

Vraag 3

De leden van de PRO-fractie hechten net als het kabinet veel waarde aan een goede waterweerbaarheidsstrategie. Deze leden hebben met interesse de kabinetsinzet gelezen. Graag ontvangen deze leden een nadere toelichting van de minister wat de inzet in Europees verband concreet heeft opgeleverd tot nu toe. Wat hebben de gesprekken binnen de riviercommissies concreet opgeleverd? En wat heeft de nationale campagne voor drinkwaterbesparing tot nu toe opgeleverd? Is de minister hier tevreden over of is extra inzet hierin gewenst? Wat betekent het adresseren van PFAS precies voor de verdere implementatie van de Kaderrichtlijn Water (KRW), de Richtlijn Prioritaire stoffen en de Grondwaterrichtlijn? En welke afspraken heeft Nederland precies met buurlanden over de aanpak van PFAS in het grensoverschrijdende water?

Antwoord

Binnen de Rijn- en Maascommissies (ICBR en IMC) werken de oeverstaten steeds gericht samen bij laagwater. Naast het delen van meetgegevens, ontwikkelt de ICBR nu een gezamenlijke methode om droogte in het stroomgebied te beoordelen. Dit helpt de landen om beter op elkaar afgestemd maatregelen te nemen en zo de schade van laag water te beperken, in lijn met de doelen van de Rijnministerconferentie uit 2020 die zijn opgenomen in het Rijn 2040 programma. Daar is ook afgesproken om het overstromingsrisico in het Rijnstroomgebied in 2040 met 15% te verminderen ten opzichte van 2020. Mede door deze afspraak worden bovenstrooms retentiemaatregelen genomen, waardoor de hoogwaterpiek die Nederland bereikt, wordt verlaagd. Daarnaast werken zowel de IMC als de ICBR aan betere vroegtijdige waarschuwing en informatie-uitwisseling, zodat bij dreigend hoogwater sneller kan worden gehandeld.

Om ook op de langere termijn voorbereid te zijn, wordt binnen de ICBR samengewerkt met de EU en de Rijnscheepvaartcommissie (CCR). Zo is recent gezamenlijk berekend hoe klimaatverandering de toekomstige waterafvoer van de Rijn beïnvloedt. Met deze nieuwe inzichten werkt de ICBR haar klimaatadaptatiestrategie bij. Dit geeft de landen een beter beeld van het toekomstige wateraanbod en van de mogelijke oplossingen tegen droogte. Binnen de CCR wordt gewerkt aan klimaatadaptatie van de vaarwegen. Een onderdeel daarvan is om tot een gezamenlijk Masterplan Rijn te komen met als doel een gedragen visie om de Rijn ook in de toekomst robuust te houden voor vervoer over water, met inachtneming van klimaatverandering. Voor de Maas (IMC) is inmiddels afgesproken om net als in de ICBR een vergelijkbare, gezamenlijke klimaatstudie te starten als basis voor nieuwe afspraken.

De nationale campagne voor drinkwaterbesparing is op 12 juni 2026 begonnen, en richt zich op een duurzame gedragsverandering. Daarom wordt ingezet op een meerjarige campagne. De campagne is nog te kort van start om te beoordelen hoe deze doorwerkt in het drinkwatergebruik.

Nederland bespreekt de aanpak van PFAS zowel bilateraal met Vlaanderen en Duitsland als in de internationale riviercommissies. In de internationale riviercommissies is al eerder afgesproken om monitoringsgegevens en informatie over bronnen uit te wisselen. Op basis hiervan zullen verdere afspraken worden gemaakt over de aanpak. De herziene richtlijn prioritaire stoffen gaat hierbij helpen. Ook in het kader van de herziene richtlijn prioritaire stoffen zullen de landen emissies van PFAS terug moeten dringen. In de richtlijn prioritaire stoffen is een somnorm³ voor 25 PFAS (inclusief TFA) voor oppervlaktewater opgenomen. Oppervlaktewaterlichamen moeten uiterlijk 2039 voldoen aan de norm. In de stroomgebiedbeheerplannen worden de monitoringsplannen opgenomen. Vanaf begin 2028 moeten waterbeheerders daadwerkelijk monitoren en resultaten rapporteren. Binnen de riviercommissies wordt hierover afgestemd.

Vraag 4

De leden van de PRO-fractie lezen verder dat vrijwel alle lidstaten de publicatie van de strategie verwelkomden en dat er eensgezindheid was over de aandacht voor waterbeschikbaarheid. Daarover past uiteraard tevredenheid. De vraag die dit bij de aan het woord zijnde leden oproept, is wat de inwoners van de EU en meer in het bijzonder Nederland hier concreet van gaan merken de komende tijd. En wat gaat, zo vragen deze leden, de minister doen met de resolutie van het Europees Parlement waaruit meer ambitie spreekt dan uit de uiteindelijk door de Europese Commissie gepresenteerde strategie? Gaat hij in lijn met deze resolutie zich ook inzetten voor steviger waterweerbaarheid? Zo nee, waarom niet? En tot slot ontvangen deze leden graag een verwachte planning van relevante toekomstige momenten op het Europees waterweerbaarheidsbeleid.

Antwoord

Het kabinet wil met de strategie internationale samenwerking verbeteren en regeldruk verminderen. Daarmee kunnen we sneller en effectiever inspelen op wateropgaven zoals waterkwaliteit van rivieren, waterbeschikbaarheid en bevaarbaarheid van rivieren. In de meeste gevallen zullen inwoners niet veel merken, maar zouden ze zonder deze strategie meer merken van problemen met waterkwaliteit, -beschikbaarheid of -overlast. Het kabinet gaat kijken hoe de resolutie zich verhoudt tot de ambities van Nederland en hoe in overleg met andere lidstaten de doelen van de resolutie bereikt moeten worden. Wellicht kan lagere regeldruk en grensoverschrijdende samenwerking al voldoende bijdragen aan de ambities. Waterweerbaarheid is een breed begrip en het zal beoordeeld moeten worden welke aspecten in de resolutie verstevigd worden. Zoals gezegd kijkt het kabinet eerst wat de resolutie in de praktijk betekent. De ambities van Nederland voor waterweerbaarheid zijn vooralsnog niet gewijzigd. De Europese Commissie en het Europees Parlement gaan over hun eigen agenda. Het kabinet zal u blijven informeren over relevante ontwikkelingen.

Kaderrichtlijn Water

Vraag 5

De leden van de PRO-fractie hebben ook nog enkele specifieke vragen over de KRW. Allereerst de vraag of de minister de conclusie deelt dat bij een verlaging van het beschermingsniveau van de KRW de maatschappelijke kosten, zoals hogere drinkwaterzuiveringskosten, biodiversiteitsverlies en gezondheidsschade, uiteindelijk bij burgers en belastingbetalers terechtkomen. Deze leden constateren dat uit de call for evidence, uit signalen vanuit het Europees Parlement en uit de standpunten van onder meer Frankrijk, Zweden en Nederland zelf brede weerstand tegen herziening van de KRW blijkt. Welke noodzaak ziet het kabinet nog om aan dit traject mee te werken? Deelt de minister de mening dat een gebrek aan uitvoering en kwalitatief goede milieubeoordelingen van de KRW, niet hetzelfde is als een probleem met de wetgeving zelf? Zo nee, waarom niet? En onderschrijft de minister het belang van behoud van het “one-out, all-out”-principe, de resultaatsverplichting van de richtlijn, de deadline van 2027 en het “non-deterioration”-principe? Zo nee, waarom niet?

³ Een somnorm is een norm voor die geldt voor de totale opgetelde concentratie van een groep gelijksoortige stoffen.

Antwoord

Uiteindelijk komen alle maatschappelijke kosten direct of indirect bij burgers en belastingbetalers terecht. Het kabinet blijft altijd in gesprek met de Commissie, want zonder gesprek geen invloed. En als er mogelijkheden zijn om bij een herziening voor Nederland belangrijke punten in te brengen zet het kabinet zich daarvoor in. Voor elke wet geldt dat het belangrijk is om de wet goed uit te voeren en pas als dat niet goed werkt de wet aan te passen. Het kabinet onderschrijft de uitgangspunten van de KRW, waarbij dit kabinet het belangrijk vindt altijd goed te kijken naar de mogelijkheden voor simplificatie en verbetering.

Vraag 6

De leden van de PRO-fractie vragen voorts of de minister dezelfde lijn hanteert bij de KRW als bij de Food & Feed Safety Omnibus, waarbij de Kamer heeft aangegeven dat voorstellen die het beschermingsniveau verlagen niet zonder meer gesteund mogen worden. En kan de minister toezeggen dat Nederland niet instemt met een Commissievoorstel, zolang onvoldoende in kaart is gebracht wat de gevolgen zijn voor milieu-, natuur- en gezondheidsbescherming? Kan hij toezeggen dat de Kamer voorafgaand aan een definitief beslismoment over een KRW-herziening wordt geïnformeerd en dat tot die tijd geen onomkeerbare stappen worden gezet? Zo nee, waarom niet? En kan hij tot slot op dit punt uitleggen waarom er een proces is opgestart om een wet open te breken waarvan de Europese Commissie zelf zegt dat die voldoende flexibel is, terwijl vrijwel niemand om die herziening vraagt, behalve een deel van de mijnbouwsector?

Antwoord

Het kabinet steunt vereenvoudiging van regelgeving. Het voortouw bij de Food & Feed Safety Omnibus ligt bij de minister van LNV. Als de waterkwaliteit in het geding is blijft voor het kabinet gelden dat Nederland als benedenstrooms gelegen land geen baat heeft bij afzwakking van de ambitie. Het kabinet beoordeelt ieder voorstel van de Commissie op zijn merites. Daar wordt niet op vooruit gelopen. In de brief aan de Kamer van 1 juni is reeds toegezegd dat u wordt geïnformeerd hierover.⁴ Bekend is alleen hetgeen officieel is gecommuniceerd in het *ResourceEU action plan*, waarin de Commissie aangegeven heeft de KRW in Q2 van 2026 te willen evalueren en herzien op basis van de input en ervaringen van belanghebbenden in de lidstaten. Hierbij is bijzondere aandacht voor vereenvoudiging en de noodzaak om potentiële knelpunten aan te pakken, teneinde circulariteit en toegang tot kritieke grondstoffen in de EU te bevorderen en tegelijkertijd het milieu en de menselijke gezondheid te beschermen. Er is geen andere formele mededeling gedaan.

Chemicaliën

Vraag 7

De leden van de D66-fractie lezen over de beslissing van de Europese Commissie om de herziening van de wettekst van REACH niet door te zetten en in plaats daarvan uitsluitend wijzigingen via comitologie na te streven. Deze leden vragen hoe deze beslissing zich verhoudt tot het aangekondigde PFAS-verbod. Wanneer wordt dit verbod uiterlijk verwacht? Deze leden vragen tevens of de staatssecretaris deze Milieuraad zal benutten om wederom snelheid te betogen voor het Europese PFAS-verbod. En hoe borgt de staatssecretaris dat vereenvoudiging van REACH niet leidt tot een verlaging van het beschermingsniveau voor mens en milieu? Kan de staatssecretaris concreet maken welke verbeteringen zij nastreeft in het gesprek met de Commissie en gelijkgestemde lidstaten, en welke minimumwaarborgen zij daarbij hanteert? Deze leden wijzen erop dat bescherming tegen gevaarlijke stoffen, waaronder PFAS en zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), juist versterking behoeft en dat vereenvoudiging in dit licht met grote zorgvuldigheid moet worden benaderd.

Antwoord

De PFAS-restrictie wordt opgesteld op basis van de huidige REACH verordening. Het wel of niet herzien van deze verordening heeft geen enkele invloed op de voortgang van deze restrictie. De verwachting is dat de Europese Commissie medio 2027 een voorstel zal publiceren ter discussie en stemming, waarna er hopelijk eind 2027 overeenstemming wordt bereikt. De restrictie zal vervolgens 18 maanden daarna van kracht worden. Zoals hiervoor gemeld, zijn we inmiddels dicht bij de besluitvormingsfase. Nederland zal ook in deze Milieuraad ervoor pleiten dat de restrictie zo snel mogelijk wordt vastgesteld. De inzet van het kabinet blijft gericht op verbetering, versnelling en vereenvoudiging van REACH waarbij het niveau van bescherming van gezondheid en milieu minimaal

⁴ Kamerstukken II, 2025-2026, 27 625, nr. 740.

wordt gehandhaafd en zo mogelijk verbeterd. Het gaat daarbij om wijzigingen die zorgen voor een snellere en eenvoudigere uitvoering van REACH en een versterking van het concurrentievermogen van de chemische industrie.

Veel verbeteringen, waaronder ook ideeën uit het non-paper over de REACH herziening dat afgelopen jaar met de Kamer is gedeeld⁵, zijn ook te realiseren zonder een herziening van de wettekst van REACH. Denk aan het actualiseren van informatievereisten om nieuwe eigenschappen beter aan te pakken (zoals hormoonontregelende stoffen en persistente stoffen) en het verbeteren van de beschikbaarheid van informatie over stoffen en mengsels voor de gehele toeleveringsketen. Geharmoniseerde digitale formats en verbetering van de (digitale) toegang tot informatie zorgen ervoor dat de werknemer beter wordt beschermd en de kosten voor bedrijven verlagen. Daarnaast blijft het belangrijk dat er meer, betere en snellere testmethoden komen die, indien mogelijk, dierproefvrij zijn.

Tevens is het van belang dat handhaving en toezicht wordt verbeterd zodat er een beter gelijk speelveld wordt gecreëerd voor Nederlandse en Europese bedrijven en non-conforme producten van buiten de Europese Unie effectiever kunnen worden geweerd.

Vraag 8

De leden van de VVD-fractie constateren dat de Europese Commissie heeft aangegeven geen herziening van de REACH-verordening zelf voor te stellen, maar uitsluitend te kijken naar aanpassingen van de bijlagen via comitologie. Kan de staatssecretaris aangeven welke verbeteringen die Nederland eerder heeft bepleit, hierdoor niet langer realiseerbaar lijken? Welke belangrijke knelpunten in de huidige uitvoering van REACH kunnen volgens de staatssecretaris uitsluitend worden opgelost door wijzigingen van de verordening zelf? Daarnaast lezen deze leden dat de staatssecretaris mogelijkheden verkent om handhaving en toezicht op REACH te verbeteren, eventueel via andere wetgevingsinitiatieven. Kan zij nader toelichten aan welke mogelijkheden hierbij wordt gedacht, in het bijzonder ten aanzien van geïmporteerde producten van buiten de Europese Unie? Deze leden vragen voorts hoe de staatssecretaris zich ervoor inzet dat vereenvoudiging van REACH daadwerkelijk leidt tot minder administratieve lasten en snellere procedures voor bedrijven.

Antwoord

Een aantal van de verbeteringen die Nederland eerder heeft bepleit, zijn enkel te realiseren via een herziening van de wettekst. Twee voorbeelden zijn het toevoegen van de Kandidatenlijst met stoffen van zeer hoge zorg (substances of very high concern, SVHC) als nieuwe bijlage en het voorstel om altijd een *Risk Management Option Analysis* (RMOA) op te stellen om het beste wetgevingsinstrument te kiezen. Deze wijzigingen vereisen een wijziging van de wettekst. Daarnaast is de uitbreiding van de generieke risicobeheersaankpak naar andere categorieën van gevaarlijke stoffen, niet mogelijk via een wijziging van de bijlagen. Het gaat hierbij om de mogelijkheid versneld stoffen met bepaalde gevaareigenschappen te verbieden in producten. Ook hervorming van de autorisatie- en restrictieprocedures, een eerder geuite wens van de Europese Commissie, kan uitsluitend worden opgelost door wijzigingen van de verordening zelf. Dat betekent echter niet dat een verandering van de praktijk niet kan plaatsvinden, bijvoorbeeld door het strenger toezien op doorlooptijden om de rechtszekerheid voor stakeholders te bevorderen en het verbeteren van richtsnoeren voor betere informatie en toelichting aan bedrijven en stakeholders.

Zoals ook beschreven in het non-paper over de REACH herziening, kan handhaving en toezicht van REACH worden verbeterd door de samenwerking tussen handhavingsinstanties van de lidstaten te versterken. Strengere controles op geïmporteerde producten van buiten de Europese Unie is vereist om mens en milieu beter te beschermen en het speelveld gelijk te maken. De inzet van het kabinet ziet op een proportionele aanpak die moet leiden tot een verbetering van de bescherming van mens en milieu en een vereenvoudiging van procedures en voorschriften.

Vraag 9

De leden van de PRO-fractie zijn teleurgesteld dat het ambitieniveau om de REACH-verordening te moderniseren en aan te scherpen zo laag was dat het inmiddels is gedegradeerd tot een comitologieproces.

⁵ Kamerstukken II, 2025-2026, 21 501-08 nr. 1011

Deze leden vragen om meer toelichting hoe hier desondanks democratisch gelegitimeerde participatie op mogelijk is. Wat is nu wél de inzet? Of is het de bedoeling om vooral de chemische industrie te ontzien in plaats van mens en milieu?

Antwoord

De democratisch tot stand gekomen tekst van REACH, vastgesteld door Europees Parlement en de Raad, heeft de Europese Commissie de bevoegdheid toegekend om de bijlagen van REACH aan te passen aan voortgang in de wetenschap. Via comitologie kunnen geen structurele wijzigingen aan teksten worden doorgevoerd. Daarmee is het geen sluipteg om democratische participatie buiten de deur te houden.

De Nederlandse inzet is aangegeven in de beantwoording op vragen 7 en 8 en ziet op een bescherming van mens en milieu als ook een verbetering van de concurrentiepositie van de chemische industrie.

Vraag 10

De leden van de PRO-fractie vragen de staatssecretaris om nationaal en Europees in te zetten op een generiek productieverbod van PFAS. Omdat dit persistente stoffen zijn, is dat de enige optie. Deze leden erkennen dat er handige toepassingen zijn, maar de mensheid heeft het millennia lang zonder gedaan. De zeer beperkte toepassingen voor bijvoorbeeld levensreddende geneesmiddelen waar nog geen alternatieven voor zijn, kunnen desnoods een tijdelijke uitzondering krijgen.

Voor alle andere toepassingen zijn dezelfde alternatieven beschikbaar die we hadden voor de uitvinding van PFAS. Dus wachten tot de chemische industrie een alternatief product gevonden heeft dat ze met evenveel winst kan verkopen, is onnodig voor een verbod. Bovendien verwachten deze leden dat juist een verbod de industrie zal stimuleren om alternatieven te vinden. De aankondiging van de Commissie om vooral het gebruik in consumentenproducten te beperken is wat deze leden betreft dan ook de verkeerde insteek. Deelt de staatssecretaris dit uitgangspunt? Het is de PFAS-productie, niet de verwerking tot consumentenproducten, die moet worden verboden. Juist ook de toepassing in industrie en landbouw moet worden aangepakt. Alleen een productieverbod voorkomt verdere ophoping in het milieu en dus blootstelling van mensen aan PFAS via water en voedsel.

Antwoord

Het kabinet deelt het uitgangspunt dat PFAS in het milieu zoveel mogelijk moet worden beperkt. Het probleem van PFAS is dat als het in het milieu terechtkomt, het vrijwel niet meer weg te krijgen is. Bij voortgaande emissies naar het milieu nemen risico's op schade voor de gezondheid toe. Het is daarom belangrijk dat die emissies naar het milieu zo ver mogelijk worden teruggedrongen.

In het oorspronkelijke restrictievoorstel is uitgegaan van een verbod op alle toepassingen - behalve de paar categorieën die zijn uitgezonderd (gewasbeschermingsmiddelen, biociden en (dier)geneesmiddelen) - met wel overgangstermijnen die opliepen naarmate het belang van de toepassing en de verwachting ten aanzien van het beschikbaar komen van alternatieven. Het Europees Agentschap voor Chemische Stoffen (ECHA) heeft op basis van inbreng in de openbare raadpleging ook een alternatief scenario bekeken, om voor bepaalde industriële toepassingen in plaats van een verbod, strenge eisen te stellen aan emissies tijdens productie, gebruik en in de afvalfase.

Het uiteindelijke voorstel van de Europese Commissie zal worden beoordeeld op basis van de effectiviteit van de voorgenomen restricties om emissies van PFAS naar het milieu te reduceren.

Vraag 11

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen of de staatssecretaris kan toezeggen dat zij tijdens het informele 'REACH-up'-overleg dat zij gaat initiëren, ook het onderwerp PFAS in pesticiden zal bespreken, en uitvraagt of en, zo ja, hoe collega's deze giftige stoffen in hun voedsel nationaal gaan verminderen en uitbannen. En kan ze toezeggen dat ze zal verkennen of er interesse is om een Europese kopgroep te starten om in Europa te gaan pleiten voor een Europees verbod op PFAS in pesticiden? Is de staatssecretaris daarnaast bereid om tijdens het 'REACH up'-overleg een (online of fysieke) afspraak te maken tussen de staatssecretaris, de minister van LNV, en de Deense ministers verantwoordelijk voor milieu en pesticiden, om te leren van het

Deense PFAS-verbod? Specifiek om te leren hoe lang het heeft geduurd om van idee tot invoering te gaan en of en, zo ja, welke positieve effecten al merkbaar zijn? Zo ja, kan de staatssecretaris de lessen daarna met de Tweede Kamer delen? Zo nee, waarom is de staatssecretaris hiertoe niet bereid? Kan de staatssecretaris na de Milieuraad een overzicht sturen van landen die nationaal aanvullende maatregelen treffen om PFAS in hun leefomgeving te verminderen en, zo ja, welke landen dit zijn en welke maatregelen zij overwegen?

Antwoord

Het kabinet hanteert ten aanzien van biociden de lijn dat Nederland tegen de toelating van PFAS bevattende werkzame stoffen zijn. Als in het betreffende EU-comité wordt gestemd, stemt Nederland standaard tegen. Deze lijn zal de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat delen met de REACH-UP in collega's in Luxemburg en hier steun voor vragen. Daarbij is het belangrijk te vermelden dat voor enkele plagen geen alternatief beschikbaar is. Zo is het enige middel tegen termieten een middel op basis van PFAS. Termieten niet meer bestrijden zal leiden tot schade aan bossen en woningen. Ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen heeft de daartoe verantwoordelijke staatssecretaris van LNV de Kamer op 19 januari 2026 schriftelijk geïnformeerd (Kamerstuk 27858, nr. 739) dat, op basis van nieuwe wetenschappelijke informatie uit Denemarken, 46 gewasbeschermingsmiddelen worden her beoordeeld. Het kabinet heeft vertrouwen in het Ctgb die deze herbeoordeling als onafhankelijke beoordelingsautoriteit uitvoert. De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat zal in REACH-UP vragen welke strategieën andere landen erop na houden om het gebruik van deze middelen te beperken en indien daar nuttige informatie uit volgt te delen met de kamer.

Er zijn twee landen die nationale maatregelen hebben om het op de markt brengen van producten te beperken. In Frankrijk geldt een verbod voor PFAS in skiwas, cosmetica en een deel van textiel (schoenen en kleding). In Denemarken geldt eveneens een verbod op PFAS in schoenen en kleding, maar alleen indien een bepaald gehalte aan PFAS wordt overschreden. Door het hanteren van die gewichtsgrens is niet duidelijk hoeveel producten onder dit verbod vallen. De Europese regelgeving inzake organische voedselcontactmaterialen kent een procedure waarbij op nationaal niveau maatregelen mogelijk zijn tegen aanwezigheid van stoffen. Denemarken maakt daar sinds 2020 gebruik van voor PFAS, Nederland heeft sinds 2022 de toelating van vier veelgebruikte PFAS-stoffen in dergelijke materialen ingetrokken.

Vraag 12

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen of de staatssecretaris inmiddels meer inzicht kan geven in het comitologieproces van REACH: wanneer gaat dit van start en welke onderwerpen zullen worden gewijzigd? Heeft de staatssecretaris daarnaast al duidelijkheid wanneer de Europese PFAS-restrictie daadwerkelijk in zal gaan? Hoe schat de staatssecretaris het krachtenveld in tussen de lidstaten bij de behandeling van de PFAS-restrictie in het REACH-comité? Voorziet zij hierbij nog problemen? Wat vindt de staatssecretaris van de aankondiging van de betrokken Eurocommissarissen dat de restrictie voornamelijk betrekking zal hebben op consumentenproducten, en hoe vat zij het begrip 'essential use' in dit verband op?

Antwoord

De Europese Commissie heeft nog geen planning bekendgemaakt en heeft ook niet aangegeven welke onderwerpen zullen worden gewijzigd. Hierop is dus nog geen zicht. Zoals ook aangegeven in de brief van 5 februari jl.,⁶ zal het kabinet de Kamer op de hoogte houden over nieuwe ontwikkelingen. Zie de beantwoording van vraag 7 voor het tijdspad van de restrictie (naar verwachting medio 2027 een voorstel, waarna er hopelijk eind 2027 overeenstemming wordt bereikt). Veel lidstaten kampen met problemen door PFAS-vervuiling. Al in 2019 zijn Raadsconclusie van deze strekking unaniem door de Milieuraad aangenomen⁷. Daarmee is de verwachting dat de bereidheid tot actie groot is. Gelijktijdig kunnen bepaalde nationale belangen ook een rol gaan spelen. Daarom is het belangrijk dat het voorstel voor een restrictie een degelijke wetenschappelijke basis heeft. Nederland heeft daar zowel bij het indienen van het restrictievoorstel als bij het verwerken van inbreng daarop in de openbare raadpleging, hard aan meegewerkt en gaat ook door met het verlenen van wetenschappelijke

⁶ Kamerstukken II, 2025-2026, 22 112, nr. 4256

⁷ Raadsconclusies van juni 2019 <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2019/06/26/council-conclusions-on-chemicals/>

ondersteuning van de Commissie. Het doel van de restrictie is niet om te komen tot een verbod maar om te zorgen dat de emissies van PFAS naar het milieu zo ver mogelijk worden gereduceerd. Daar zal het kabinet het Commissievoorstel straks op beoordelen.

De REACH-verordening vereist daarbij een onderbouwing van risico en een weging daarvan met sociaaleconomische gevolgen. Op grond daarvan wordt bepaald of een maatregel nodig en proportioneel is. Daarop zal het kabinet zijn positie bepalen.

Vraag 13

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie merken op dat de staatssecretaris wil inbrengen dat Nederland zich inzet om het aantal chemicaliën in drinkwater te verminderen. Kan de staatssecretaris, naast verkenningen en onderzoeken, toelichten welke concrete maatregelen ze hier bedoelt? Kan de staatssecretaris toezeggen dat zij zich tijdens de Milieuraad uitspreekt voor aansluiting bij de lidstaten die bezwaar maken tegen wijzigingen van REACH wanneer deze het huidige beschermingsniveau verminderen?

Antwoord

Het kabinet blijft inzetten op het voldoen aan de eisen van de Kader Richtlijn Water en het verbeteren van de kwaliteit van het grond- en oppervlakte water dat wordt gebruikt als bron voor drinkwater. Daarnaast investeren de drinkwaterbedrijven in geavanceerde zuivering om schoon en veilig drinkwater te kunnen blijven leveren.

Voor wat betreft het beschermen van het huidige beschermingsniveau; zie het antwoord op vraag 7.

Biodiversiteit, bedrijfsleven en concurrentievermogen

Vraag 14

De leden van de D66-fractie onderschrijven het belang van een ambitieuze aanpak van biodiversiteitsverlies en de koppeling die in de agenda wordt gemaakt met economische en financiële risico's. Deze leden zijn van mening dat een systeem op basis van natuurkredieten kan bijdragen aan marktgestuurd natuurherstel, zoals het Emissions Trading System (ETS), dat succesvol is geweest voor CO₂-uitstoot. Kan de minister van LVVN toelichten wat de concrete bijdrage van Nederland zal zijn op dit punt? Wanneer wordt hier een concreet voorstel op verwacht?

Antwoord

Het kabinet onderzoekt momenteel op wat voor manier natuurkredieten bij kunnen dragen aan natuurherstel in de Nederlandse context. Eerste bevindingen tonen aan dat er in Nederland goede aanknopingspunten zijn voor de ontwikkeling van een natuurkredietenmarkt, maar ook dat er nog verschillende aandachtspunten geadresseerd moeten worden. Voordat beoordeeld kan worden of natuurkredieten beleidsmatig een waardevol instrument is hebben we onder andere meer inzicht nodig in factoren die vraag en aanbod bepalen, waarvoor de kredieten gebruikt mogen worden, en wat de meest geschikte methodiek voor Nederland zou zijn. Dit zullen we ook verder onder de aandacht brengen via actieve deelname aan de door de Europese Commissie georganiseerde expertgroep over natuurkredieten, bestaande uit verschillende stakeholders zoals kennisinstellingen, natuurorganisaties en vertegenwoordigers van sectoren en lidstaten.

Het traject van bovengenoemde expertgroep loopt tot en met 2027. De Europese Commissie zal op basis van de resultaten van de discussies uit de expertgroep beoordelen of er een voorstel gedaan zal worden op dit onderwerp en wat voor vorm dat zal hebben.

Vraag 15

De leden van de VVD-fractie lezen over de ontwikkeling van natuurkredieten als mogelijk instrument om private investeringen in natuurherstel te stimuleren. Kan de minister van LVVN nader uiteenzetten hoe wordt voorkomen dat dergelijke systemen leiden tot extra administratieve lasten voor ondernemers, grondeigenaren en financiële instellingen?

Antwoord

Het doel van een goed natuurkredietensysteem is om effectief en efficiënt natuurherstel te realiseren via private investeringen. Het systeem moet daarom een balans vinden tussen robuuste monitoring voor ecologische integriteit en werkbaarheid voor de uitvoerders en ontwikkelaars van de kredieten.

Er zijn vele vormen denkbaar van een dergelijk systeem, van vrijwillig tot verplicht en van kleinschalig tot grootschalig. Om een geschikte balans te vinden zullen verschillende stakeholders meegenomen worden bij de creatie van een dergelijk systeem.

Vraag 16

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie merken op dat een gedachtewisseling over natuur, bedrijfsleven en concurrentievermogen op de agenda staat. Deze leden hebben daarover nog enkele vragen. Is de minister bereid om tijdens de vergadering te pleiten voor het verbeteren van de instandhouding van bijen en bestuivers, ten behoeve van onze voedselzekerheid? Beamt de minister met de leden van de Partij voor de Dieren-fractie dat natuur veel meer waarde heeft dan enkel economische waarde? Is de minister het eens met deze leden dat natuur waarde heeft in zichzelf en daarom alleen al het waard is om te beschermen en te versterken? Is het kabinet zich ervan bewust dat er grenzen zijn aan onze economische groei, zoals onder andere Paul Schenderling beschrijft in zijn boek *'Er is leven na de groei?'* Is het kabinet bereid om ook scenario's te bespreken op Europees niveau waarbij schadelijke sectoren voor het milieu en de gezondheid economisch krimpen?

Antwoord

Het kabinet hecht belang aan het versterken van bestuiverpopulaties. De instandhouding van bijen en andere bestuivers maakt echter geen onderdeel uit van de gedachtewisseling over natuur, bedrijfsleven en concurrentievermogen tijdens de Milieuraad van juni. In het kader van de implementatie van de Natuurherstelverordening wordt via het Ontwerp-Natuurplan toegewerkt naar de opgenomen doelen voor bestuivers uit de Natuurherstelverordening, waarbij tevens aandacht wordt besteed aan het belang van bestuiving als ecosysteemdienst aan de voedselzekerheid.

Het kabinet onderschrijft dat de natuur verschillende waarden vertegenwoordigt, zoals omschreven in het Values Assessment van het Intergouvernementeel Platform voor Biodiversiteit en Ecosysteemdiensten (IPBES). Naast economische of instrumentele waarde heeft zij ook waarde in zichzelf (intrinsieke waarde) en is er waarde in de interactie tussen mens en natuur (relationele waarde). Deze verschillende typen waarden – en specifiek de intrinsieke waarde – zijn een belangrijke basis voor het natuurbeleid, welke primair gericht is op het beschermen en herstel van biodiversiteit, habitats en soorten. Tegelijkertijd kan de economische en maatschappelijke waarde van natuur de relatie tussen natuur, een gezonde leefomgeving en de economie zichtbaar maken. Het expliciet maken van de economische waarde van natuur kan daarbij helpen om natuurbelangen beter mee te laten wegen in besluitvorming en investeringsbeslissingen. Er zijn verschillende methoden en tools om de waarde van natuur (monetair) te waarderen, voor zowel de publieke als private sector. Het kabinet ondersteunt de doorontwikkeling en toepassing hiervan.

Het kabinet is zich ervan bewust dat economische ontwikkeling plaats moet vinden binnen ecologische randvoorwaarden en dat het adresseren van klimaatverandering, biodiversiteitsverlies, vervuiling en het duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen nodig is voor het realiseren van een toekomstbestendige en weerbare economie. Daarom zet het kabinet in op de transitie naar een klimaatneutrale en circulaire economie in 2050, in lijn met nationale, Europese en internationale afspraken. Ook zet het kabinet in op natuurinclusief als kans en oplossing voor maatschappelijke opgaven met betrekking tot fysieke, sociale en economische ontwikkelingen.⁸ Echter, het kabinet acht economische groei van het bbp als noodzakelijk om de brede welvaart in Nederland te behouden en te versterken.⁹ Daarnaast spelen ook afwegingen in het kader van (Europese) strategische autonomie een belangrijke rol bij beleid in deze context. Hierbij erkent het kabinet dat noodzakelijke verduurzaming kan leiden tot transformatie van sectoren en neemt actief deel aan Europese discussies hierover.¹⁰

⁸ Kamerstukken II 2025-2026, 33 576, nr. 481.

⁹ Kamerstukken II, 2025-2026, 34298, Nr. 42.

¹⁰ Kamerstukken II, 2025-2026, 29826, 32813, Nr. 307.

Milieuschade, klimaatadaptatie en economische groei

Vraag 17

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen of de staatssecretaris in kaart kan brengen wat de kosten zijn voor de Europese samenleving van het repareren van milieuschade en het adapteren aan nieuwe klimaatomstandigheden als we door blijven gaan met economische groei? Tot slot, is de staatssecretaris bereid om ervoor te pleiten dat in de Europese besluitvorming nadrukkelijk het perspectief van het mondiale Zuiden mee wordt genomen, in het bijzonder wat betreft de gevolgen van groei, zoals klimaatverandering, uitbuiting, uitputting, vervuiling en natuur- en milieuschade?

Antwoord

De kosten van milieuschade kunnen steeds beter worden berekend. In 2025 berekende het Planbureau voor de Leefomgeving dat de jaarlijkse kosten van de schade die wordt veroorzaakt door de uitstoot van milieuverontreinigende stoffen aan mens en natuur in 2022 46 miljard euro bedroegen. Dat is circa 4,6% van het bruto binnenlands product. Op Europees niveau is vergelijkbare informatie bekend. Het Europees Milieuagentschap liet bijvoorbeeld in 2024 zien dat de kosten van luchtvervuiling door de grootste industriële installaties van Europa gemiddeld tussen 268 en 428 miljard euro per jaar zijn. Tegelijk meldt het EEA dat de externe kosten door luchtvervuiling vanuit de industrie het afgelopen decennium met bijna 35% zijn gedaald. Weersextremen en klimaat gerelateerde impact hebben de EU tussen 1980-2024 naar schatting 822 miljard euro aan economische schade berokkend, waarvan ruim 208 miljard euro (ca. 25%) alleen al in de jaren 2021 tot en met 2024. De *Environmental Implementation Review* van 2025 berekende dat volledige implementatie van de EU-milieuwetgeving de Europese maatschappij jaarlijks ongeveer 180 miljard euro zou kunnen besparen aan gezondheidskosten en directe kosten voor het milieu. Het kabinet zet zich daarom in om milieuschade verder te beperken en tegelijk te werken aan economische groei met oog voor een gelijk speelveld en het concurrentievermogen, zowel op Europees als nationaal niveau. Een innovatieve economie en aandacht voor verbetering van de milieukwaliteit moeten hand in hand gaan.

De impact van Europees beleid op derde landen wordt standaard getoetst bij nieuwe Europese regelgeving. Hierbij vinden onder andere consultaties met stakeholders van landen uit het mondiale zuiden plaats. Het kabinet onderschrijft deze praktijk en ziet er op toe dat dit zorgvuldig wordt gedaan.

Milieuomnibus

Vraag 18

De leden van de D66-fractie vragen ten aanzien van de EU-Milieuomnibus aan de staatssecretaris wanneer de toegezegde nationale quickscan naar de Kamer wordt gestuurd en of deze tijdig beschikbaar is om serieus meegenomen te worden in de Raadsonderhandelingen. Zij benadrukken dat de quickscan niet slechts een inventarisatie van administratieve lasten mag zijn, maar dat ook de effecten op milieu en volksgezondheid volwaardig moeten worden beoordeeld. Kan de staatssecretaris bevestigen dat dit in de opdrachtverlening is geborgd? Deze leden zijn voorts bezorgd over de signalen dat een groep lidstaten de reikwijdte van de Milieuomnibus wil verbreden. Zij vragen de staatssecretaris hoe zij zich verhoudt tot deze druk en of zij bereid is actief weerstand te bieden als verbreding ten koste gaat van de bestaande milieubescherming.

Antwoord

Het streven is onverkort om de *quickscan* vlak na het zomerreces aan de Kamer te doen toekomen. Het Cypriotisch voorzitterschap heeft reeds echter aangegeven het Brusselse onderhandelingstraject in een stroomversnelling te brengen en is voornemens eind deze maand tot een Raadspositie te komen. Verdere toelichting hierover en het Nederlandse standpunt vindt u in de bijlage.

Dit vraagt met betrekking tot de *quickscan* dat we kritisch nadenken over hoe en wanneer we de resultaten van de *quickscan* kunnen benutten in de onderhandelingen. Bevestigd kan worden dat een evenwichtige beoordeling van de effecten op milieu en volksgezondheid is geborgd in de opdrachtverlening van de *quickscan*. Het onderzoek richt zich specifiek op de drie kernthema's, zoals ook door de Kamer gevraagd: milieu, gezondheid en het bedrijfsleven. Deze thema's worden in relatie gebracht met de Richtlijn industriële emissies (RIE), de Batterijenverordening, de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV), de INSPIRE-richtlijn en de Verordening versnellen

milieubeoordelingen (VVMB). Juist om te voorkomen dat dit een eenzijdige exercitie in regeldrukvermindering wordt, brengt de *quickscan* de effecten op de gezondheid, het milieu en het bedrijfsleven gezamenlijk in kaart. Mocht de formele Raadspositie inderdaad vastgesteld worden vóór de definitieve oplevering van het rapport, dan zullen de resultaten uit de *quickscan* meegenomen worden in de onderhandelingen met het Europees Parlement.

Ten aanzien van de reikwijdte van de Milieumnibus ligt de nadruk in de huidige onderhandelingen niet op een verbreding van de scope. Het voorzitterschap heeft waar mogelijk getracht om gerichte verwijzingen op te nemen naar sectorale wetgeving in de tekst van de Milieumnibus. Het voorzitterschap heeft vastgesteld dat de Verordening versnellen milieubeoordelingen een hoge mate van complexiteit kent. Zoals eerder gecommuniceerd¹¹ pleiten diverse lidstaten tijdens de besprekingen voor een meer overkoepelende en brede hervorming van vergunningsprocedures, omdat de huidige regelgeving volgens deze lidstaten te veel versnipperd is over een groot aantal verschillende wetgevende instrumenten. Het kabinet blijft deze discussie over een meer horizontale verbreding met betrekking tot vergunningverlening volgen. Gezien de snelheid van behandeling door het voorzitterschap lijkt het echter aannemelijker dat deze discussie niet meer binnen de Milieumnibus zal worden gevoerd. In algemene zin staat het kabinet positief tegenover verdere versimpeling en vereenvoudiging, waar behoud van bescherming van mens en milieu voorop staat.

Vraag 19

De leden van de PRO-fractie hebben verder enkele vragen over de Milieumnibus en de verdere afzwakking van het beschermingsniveau en de democratische controle. Gaat de staatssecretaris zich inzetten dat het proces en de uitkomst niet strijdig zijn met het verdrag van Aarhus? Dat transparantie en democratische controle gegarandeerd zijn? En wat gaat Nederland doen, als blijkt dat het beschermingsniveau zoals gevreesd daalt, in plaats van stijgt? Wordt de uitkomst aan de Kamer voorgelegd?

Antwoord

Het waarborgen van internationale en grondwettelijke verplichtingen vormt een fundamenteel uitgangspunt in de Nederlandse onderhandelingsinzet, zoals vastgelegd in het BNC-fiche. Het kabinet zal zich er dan ook onverkort voor inzetten dat zowel het proces als de uiteindelijke uitkomst van de Milieumnibus niet strijdig zijn met het Verdrag van Aarhus. Nederland heeft in Brussel reeds kritische vragen en aandachtspunten gesteld bij specifieke voorstellen, zoals de introductie van de zogeheten 'grondentrichter'¹² in de Verordening inzake het versnellen van milieubeoordelingen. Hoewel de Europese Commissie naar aanleiding van deze Nederlandse vragen inmiddels heeft aangegeven dat het voorstel in lijn is met het Verdrag van Aarhus, blijft het kabinet in de lopende onderhandelingen scherp hierop toezien.

Hoewel de behandeling in de Raad onder het Cypriotisch voorzitterschap in een stroomversnelling is geraakt, zoals is toegelicht in de bijlage, verloopt de wetgevingsprocedure via de reguliere Europese kanalen. Dit betekent dat zowel de Raad van de EU als het Europees Parlement een formele positie moeten innemen alvorens de trilogonderhandelingen van start gaan. De democratische controle is hiermee op Europees niveau verankerd via het medebeslissingsrecht van het Europees Parlement. Op nationaal niveau blijft het kabinet de Kamer informeren, onder andere via de bijlage.

De Europese Commissie heeft de voorstellen voor de Milieumnibus gebaseerd op een brede publieke consultatie en diverse dialogen met wetenschappelijke en maatschappelijke stakeholders. De inzet van het kabinet is er onverminderd op gericht te voorkomen dat vereenvoudigingen ten koste gaan van het beschermingsniveau.

Middels de bijlage ontvangt u de meest recente stand van zaken met betrekking tot voortgang van de onderhandelingen over de Milieumnibus en het Nederlandse standpunt. Zoals toegezegd ontvangt u vlak na het zomerreces eerst de resultaten van de nationale *quickscan*. Het Cypriotisch voorzitterschap heeft

¹¹ Kamerstukken II, 2025-2026, 22 112, Nr. 4362.

¹² Dit houdt in dat geval in dat lidstaten in een juridische procedure beroepsgronden mogen uitsluiten die niet al in de administratieve fase zijn ingebracht. In het Nederlandse bestuursrecht kennen we alleen een gronden-/onderdelentrichter die inhoudt dat in hoger beroep geen beroepsgrond mag worden aangevoerd die niet al in de beroepsfase naar voren is gebracht.

reeds echter aangegeven het Brusselse onderhandelingstraject in een stroomversnelling te brengen en is voornemens eind deze maand tot een Raadspositie te komen. Hierdoor kan de besluitvorming zich snel voltrekken, met of zonder Nederlandse steun.

Vraag 20

De leden van de CDA-fractie lezen in de brief over de onderhandelingen inzake de EU-Milieuomnibus en de geplande nationale quickscan dat er slechts een korte periode zit tussen de oplevering van deze quickscan en een mogelijke afronding van de onderhandelingen in het najaar. Daarmee zou er nog wel voldoende tijd zijn om de uitkomsten van de quickscan mee te nemen. Deze leden vragen de staatssecretaris waar zij deze inschatting op baseert. Kan de staatssecretaris concreet uiteenzetten hoe het verdere tijdspad eruitziet en op welke momenten de uitkomsten van de quickscan nog kunnen doorwerken in de Nederlandse inzet en de onderhandelingen? Deze leden vragen de staatssecretaris om te bevestigen dat de Nederlandse inzet gericht zal zijn op vereenvoudiging van regelgeving, zonder afbreuk te doen aan het niveau van milieubescherming en de bestaande duurzaamheidsambities.

Antwoord

De inschatting was gebaseerd op de eerdere Brusselse planning en snelheid van onderhandeling dat de Raad pas in het najaar van 2026 een positie zou innemen. De actualiteit lijkt dit tijdspad echter te hebben ingehaald, zoals in de bijlage vermeld. Het Cypriotisch voorzitterschap stuurt er nu op aan om eind deze maand (juni 2026) al tot een Raadsmandaat te komen. Dit betekent dat de Raadspositie mogelijk zal worden vastgesteld vóórdat de nationale *quickscan* gereed is, waardoor het kabinet tijdens de komende Raadsbijeenkomst zal sturen op de prioriteiten uit het reeds vastgestelde BNC-fiche.

De *quickscan* wordt zoals toegezegd vlak na het zomerreces aan de Kamer gezonden. Omdat de stemming in het Europees Parlement in het najaar plaatsvindt en de triloogonderhandelingen over de definitieve wetteksten pas daarna starten. Het kabinet zal de concrete uitkomsten van de *quickscan* dan ook waar mogelijk benutten in de triloofase.

Zoals beschreven in het BNC-fiche verwelkomt het kabinet de milieuomnibus. Het kabinet onderschrijft de noodzaak om wet- en regelgeving te vereenvoudigen om zodoende zowel de concurrentiekracht te vergroten als de transitie naar een schone toekomstbestendige economie te versnellen. De voorgenomen vereenvoudigingen in Europese wet- en regelgeving mogen daarbij niet leiden tot extra schade aan gezondheid, natuur en milieu.

Vraag 21

De leden van de CDA-fractie constateren ten aanzien van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) dat dit instrument in de praktijk goed functioneert. Deze leden vragen welke (compromis)voorstellen momenteel op tafel liggen op dit punt. Hoe zet de minister zich ervoor in dat de UPV wordt behouden, versterkt en waar mogelijk uitgebreid naar aanvullende productgroepen?

Antwoord

Het Cypriotisch voorzitterschap heeft laten weten dat de voorstellen voor een verordening en richtlijn om bepaalde regels voor gemachtigde vertegenwoordigers bij de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) op te schorten en het aantal rapportageverplichtingen te verminderen tot maximaal éénmaal per jaar, negatief zijn beoordeeld door de lidstaten. Dit is mede met het oog op de komende *Circular Economy Act*. Het voorzitterschap heeft de werkzaamheden aan deze voorstellen daarom gestaakt en dit inmiddels aan de lidstaten gecommuniceerd.

Het kabinet deelt de constatering dat UPV in de praktijk goed functioneert en zet zich daarom in voor het verder versterken en harmoniseren van de UPV-verplichtingen op Europees niveau, zoals ook uiteengezet in de Nederlandse inzet voor de *Circular Economy Act*.¹³ Nederland is hier actief over in gesprek met de Commissie en EU-lidstaten in aanloop naar het voorstel, dat later dit jaar wordt verwacht.

¹³ <https://open.overheid.nl/documenten/7c656f9d-d43f-4533-8732-6d57a0f36b1c/file>

Vraag 22

De leden van de CDA-fractie merken op dat goede inzameling en hergebruik van batterijen belangrijk is voor het toewerken naar een circulaire economie. Deze leden vragen de minister in dit kader of zij mogelijkheden ziet om op Europees niveau een heffing op nieuwe, niet-herbruikbare batterijen te agenderen. Kan zij daarbij aangeven in hoeverre een dergelijke maatregel volgens haar kan bijdragen aan het stimuleren van hergebruik, reparatie en hoogwaardige inzameling van batterijen?

Antwoord

Gezien de bestaande vereisten en doelstellingen uit de EU-Batterijenverordening, ziet het kabinet geen meerwaarde in het agenderen van een nieuwe heffing. De Batterijenverordening (2023/1542) is op 17 augustus 2023 in werking getreden en is sinds 18 februari 2024 van toepassing op alle batterijen die op de EU-markt, en daarmee ook op de Nederlandse markt, worden aangeboden. Dit betreft zowel oplaadbare als niet-oplaadbare batterijen. In deze bestaande verordening staat circulariteit centraal. De verordening bevat regels voor de gehele levenscyclus en stimuleert hergebruik, reparatie en hoogwaardige inzameling van batterijen door strenge eisen te stellen aan duurzaamheid, vervangbaarheid en verwijderbaarheid, inzameling en recycling. De verordening is erop gericht dat batterijen in de toekomst een lage CO₂-voetafdruk hebben, zo min mogelijk schadelijke stoffen gebruiken, minder grondstoffen nodig hebben uit landen buiten de EU en in hoge mate binnen de EU worden ingezameld, hergebruikt en gerecycled.

Vraag 23

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben eerder aangegeven dat zij zich grote zorgen maken om de Milieuomnibus waarin milieuregels worden afgezwakt. De onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer) heeft op verzoek van de Tweede Kamer een position paper geschreven over de Milieuomnibus waarin ze concludeert dat de Milieuomnibus grote risico's voor de bescherming van ons milieu met zich meebrengt. De Commissie mer beschrijft expliciet dat "beperkt milieuonderzoek bij 'wijzigingen en uitbreidingen van bestaande projecten' leidt tot een lager milieubeschermingsniveau: voor het milieu in brede zin, maar specifiek ook voor Natura 2000-gebieden." Ook betwijfelt de Commissie mer sterk of de besluitvorming en het milieubelang met de voorstellen gediend zijn, omdat juist wanneer je aan de voorkant knelpunten signaleert, je achteraf problemen voorkomt. Kan de staatssecretaris op alle risico's die de Commissie mer aanhaalt reflecteren? En kan zij toelichten hoe zij gaat borgen dat deze risico's geen werkelijkheid worden? Kan de staatssecretaris daarnaast toezeggen de resultaten van het onderzoek van de Commissie mer te delen met haar Europese collega's tijdens de volgende Milieuraad?

Antwoord

Er is toegezegd direct na de zomer te komen met een reactie op het position paper van de Commissie mer over de Milieuomnibus. Daarnaast wordt er ook nog gewerkt aan de *quickscan* van de Milieuomnibus. Hier kan niet op vooruit worden gelopen.

Zoals vastgelegd in het BNC-fiche, acht het kabinet het van belang om in het kader van versnellen te blijven benadrukken dat de kwaliteit van de milieubeoordeling gewaarborgd blijft. De voorgenoemde vereenvoudigingen in Europese wet- en regelgeving mogen niet leiden tot extra schade aan gezondheid, natuur en milieu.¹⁴ Voor het kabinet is het een gezamenlijk doel om dat te borgen. De Kamer is op 29 mei jl. geïnformeerd over de Milieuomnibus onderhandelingen.¹⁵ Middels de bijlage toegevoegd aan de beantwoording van dit Schriftelijk Overleg, vindt u de meest recente stand van zaken.

De Milieuomnibus staat momenteel niet als discussiepunt geagendeerd voor de komende Milieuraad. De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat zal de resultaten van de Commissie mer echter waar mogelijk delen met de Commissie en counterparts.

Vraag 24

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen of de staatssecretaris kan toezeggen dat zij niet vóór de Milieuomnibus stemt, als blijkt dat deze inderdaad leidt tot een lager beschermingsniveau? Zo nee, hoe rijmt de staatssecretaris dit met het uitvoeren van de aangenomen motie-Kostić (Kamerstuk 22112, nr. 4328)? Is de

¹⁴ Motie-Kostić, 21501-08, nr. 1019.

¹⁵ Kamerbrief over stand van zaken onderhandelingen EU-Milieuomnibus en geplande nationale quickscan, 2026D26086.

staatssecretaris van mening dat (onderdelen van) de Milieumnibus in strijd is of zou kunnen zijn met het Verdrag van Aarhus? Zo ja, op welke onderdelen?

Antwoord

Middels de bijlage wordt u geïnformeerd over het Nederlandse standpunt inzake de Milieumnibus. Het kabinet deelt de randvoorwaarde van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie dat administratieve vereenvoudiging niet ten koste mag gaan van het beschermingsniveau van mens, gezondheid en milieu. Hoewel het kabinet de intentie van de Milieumnibus om de regeldruk te verminderen verwelkomt, stelt Nederland zich in de lopende onderhandelingen juist kritisch op bij onderdelen waar risico's ontstaan. In lijn met de aangenomen motie-Kostić zet het kabinet zich in Brussel actief in voor het behoud van een hoog milieubeschermingsniveau en dringt erop aan dat toekomstige vereenvoudigingsvoorstellen vergezeld gaan van een gedegen impact assessment. Het kabinet zal deze inzet en de motie blijven uitvoeren tijdens de komende onderhandelingen..

Zoals uiteengezet in het BNC-fiche is het kabinet kritisch op de introductie van een zogenaamde 'grondentrichter'¹⁶, aangezien dit de rechtsbescherming beperkt en afwijkt van het Nederlandse systeem dat uitgaat van een onderdelentrichter tussen de administratieve- en de rechterlijke fase. Voor het kabinet staat voorop dat de versnelling van rechtspraak niet ten koste mag gaan van de rechtsbescherming en dat de grondwettelijke scheiding der machten gewaarborgd blijft. In lijn met dit BNC-fiche zal het kabinet daarom in Brussel duidelijkheid blijven vragen aan de Commissie over hoe een dergelijke grondentrichter zich verhoudt tot de bepalingen over toegang tot de rechter uit het Verdrag van Aarhus.

Vraag 25

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen ook waarom de staatssecretaris ervoor heeft gekozen om in de nationale quickscan het bedrijfsleven expliciet mee te nemen, gezien de zorgen voor afzwakking duidelijk liggen bij bescherming van ons milieu, en juist niet bij de bescherming van de kortetermijnwinsten van bedrijven. Ook vragen deze leden of de staatssecretaris kan toezeggen dat, net als bij de 'food & feed security'-omnibus, de Milieumnibus aan de Kamer wordt voorgelegd voorafgaand aan een definitief beslismoment, en dat zij voor die tijd geen onomkeerbare stappen neemt.

Antwoord

De keuze om de effecten op het bedrijfsleven expliciet mee te nemen in de nationale *quickscan* is rechtstreeks voortgevloeid uit het tweeminutendebat Milieuraad van 17 maart jl. Tijdens dit debat is van de zijde van de VVD-fractie expliciet verzocht om, naast de effecten op het milieu, ook de consequenties voor het bedrijfsleven mee te wegen. Dit is destijds toegezegd omdat wegen van de verschillende belangen noodzakelijk is om tot een verantwoord en volledig beeld van het pakket te komen.

Middels de bijlage ontvangt u de meest recente stand van zaken en het Nederlandse standpunt met betrekking tot de Milieumnibus.. Het huidige Cypriotische voorzitterschap streeft naar een spoedig Raadsmandaat aan het einde van deze maand, waardoor de besluitvorming zich snel kan voltrekken, met of zonder Nederlandse steun.

¹⁶ Dit houdt in dit geval in dat lidstaten in een juridische procedure beroepsgronden mogen uitsluiten die niet al in de administratieve fase zijn ingebracht. In het Nederlandse bestuursrecht kennen we alleen een gronden-/onderdelentrichter die inhoudt dat in hoger beroep geen beroepsgrond mag worden aangevoerd die niet al in de beroepsfase naar voren is gebracht.